

Nieuwsbrief

jg. 4 – 2019 – nr. 14

Geachte Kastelvriend(in),

Deze nieuwsbrief is o.a. gewijd aan onze najaars-excursie welke op 9 november a.s. plaats zal vinden en aan een terugblik op onze voorjaarsexcursie in Kralingen.

Nieuws van de VKHZ

Ondanks dat U alweer een poosje niets van ons heeft vernomen, zijn er genoeg dingen waar we ons binnen de stichting mee bezig houden.

Ten eerste is daar de bezetting van het bestuur. Onze secretaris heeft aangegeven het vanwege zijn gezondheid rustiger aan te willen doen. Het bestuur zal binnenkort een gesprek hebben met een hopelijk goede opvolger. Tevens gaan we in gesprek met een kandidaat voor de excursiecommissie. Wij verwachten onze nieuwe bestuursleden aan U te kunnen voorstellen op onze eerstkomende Vriendendag (*Voorlopige datum 7 maart 2020*). Tevens willen wij op deze dag, indien zijn gezondheid het toelaat, afscheid nemen van Arthur als secretaris.

Afgelopen jaar heeft de stichting van de heer van Bommel zijn persoonlijke archief ontvangen. Dit archief bestaat uit een literatuurlijst en een aantal digitale bestanden over diverse onderwerpen m.b.t. de kastelen en buitenplaatsen in de drie westelijke provincies. De redactie buigt zich momenteel over dit archief om te zien wat de precieze inhoud is en hoe wij dit archief met U zouden kunnen delen, hetzij als bijlage in onze Infomap of digitaal via onze website. U wordt natuurlijk op de hoogte gehouden van de bevindingen van de redactie.

Als het goed is heeft U in juni deel 9 ontvangen van onze map: Kastelen en historische buitenplaatsen met als inhoud:

- De Buitenplaatsen van Kralingen (Deel 9)
De Oudedijk: Rozenburg en het kleine Bethlehem
- Kastelen en Buitenplaatsen in Heiloo

De volgende editie kunt U in november verwachten.

Jurgen van der Kooij
Vice--voorzitter / webmaster

Excursie 9 november naar Domburg

Onze Najaarsexcursie brengt ons dit jaar naar Zeeland alwaar we de plaatsen Oostkapelle en Domburg aan zullen doen.

U wordt om 10.00 uur ontvangen in het hotel / restaurant Green White, van oudsher de buitenplaats Ipenoord aan de Noordweg 43, in Oostkapelle, met een kopje koffie en een Zeeuwse Bolus.

We beginnen deze dag met een rondleiding door de eigenaar over het Landgoed Ipenoord, welk momenteel een herontwikkeling ondergaat.

Na Ipenoord brengen we een bezoek aan de buitenplaats Duinbeek waar we een rondleiding krijgen door de tuinen en (op sloffen) door het huis.

Na de buitenplaats Duinbeek wordt het tijd voor de lunch, welke genuttigd zal gaan worden op Kasteel Westhove, welk gebruikt wordt als Stayokay hostel.

Na de lunch wordt het tijd om dit dertiende-eeuwse kasteel nader te bekijken. We beginnen met een korte presentatie over het kasteel, gevolgd door een rondleiding in en om het kasteel, waarvandaan we de gereconstrueerde motte kunnen bekijken welke geplaatst is in Museum voor natuur en landschap; Terra Maris.

We sluiten onze dag af met een drankje op Kasteel Westhove.

Buitenplaats Ipenoord

In 1841 werd de, inmiddels historische buitenplaats Ipenoord gesticht door de Middelburgse familie Boddaert.

Het huis werd omzoomd door een opvallende open waranda. Andere oorspronkelijke bebouwing op het terrein waren: het koetshuis met aangrenzende tuinmanswoning en druivenkas en een schuur.

Tuin en park (4,5 ha.) kregen van de tuinarchitect Karel Georg Zocher de karakteristieke elementen van de Engelse landschapstijl mee.

In het jaar 1908 werd de buitenplaats aangekocht door Adriaan Kolff, fabrikant te Rotterdam. Grondige renovatie destijds zorgde ervoor dat de buitenplaats bewaard bleef.

De huidige eigenaren, Jan en Annemiek van de Velde, kozen ervoor om de buitenplaats geschikt te maken voor workshops, trainingen e.d. Het ontstane hotel kreeg als naam Green White mee.

(Bron: Informatiefolder Green White / Ipenoord)

Buitenplaats Duinbeek

De geschiedenis van Duinbeek gaat terug tot voor 1350. In 1637 kwam het land in bezit van Willem Boreel, burgemeester van Amsterdam. Het bleef tot 1715 in de familie. Toen werd het verkocht aan Abraham Duvelaer, burgemeester van Middelburg, bewindhebber van de O.I.C. en gehuwd met burgemeesterdochter Susanne Agnieta van Dishoek. Zij lieten van Duinbeek een fraaie buitenplaats maken.

In 1853 vererfde de buitenplaats op mr Jacob Guilielmus Sprenger, zoon van de vorige eigenaar. Hij was getrouwd met Claudina Reiniere Anna Blijveld. In 1853 kwam hij ook in het bezit van de naburige buitenplaats Berkenbos. Op deze buitenplaats woonden zij dan ook. In 1862 werd Berkenbos gesloopt en er werd een nieuwe huis gebouwd. De buitenplaats Duinbeek bleef leeg. In 1895 werden de landgoederen te koop aangeboden. De onroerende goederen werden opgekocht door de nieuw opgerichte N.V. Duinbeek, een groep vermogende lieden uit Middelburg. De buitens kregen een opknapbeurt en werden aan de aandeelhouders van de NV verhuurd.

(Bron: buitenplaatsenin nederland.nl)

Kasteel Westhove

Het kasteel werd in een oorkonde van 1277 van graaf Floris V vermeld als zijnde eigendom van de abdij te Middelburg, maar het is niet duidelijk hoe oud het kasteel toen was. Op 14 april 1401 werd het goed opgedragen aan Willem van Beijeren, graaf van Oostervant. In 1413 werd Westhove voor 25 jaar verpacht aan Philips van Borssele, heer van Cortgene.

In 1572 volgde het Beleg van Middelburg. Westhove werd bezet door krijgsvolk, dat zich ten slotte moest overgeven en op 27 augustus 1572 werd het kasteel in brand gestoken.

Walcheren kwam onder bestuur van Willem van Oranje. De kerkelijke bezittingen werden toen verkocht, de nieuwe eigenaar van Westhove werd kolonel Heijnrik Balfour, die twee jaar later overleed. Zijn weduwe Christina Kant verkocht het aan Pierre de Loiseleur, genaamd de Villiers, raadsman van prins Willem I.

Jacob Boreel (grootvader van Jacob Boreel) was de volgende eigenaar, en daarna zijn zoon Willem Boreel (1591-1668), ambassadeur in Frankrijk. Daarna kwam Westhove in handen van Johan van Reigersberg, zijn weduwe en vervolgens van hun zoon Jacob. Uit die periode stamt de windwijzer met een reiger. Jacob vermaakte Westhove aan zijn nicht Jacoba van den Brandde. Zij was getrouwd met mr. Johan Adriaan van de Perre maar stierf kinderloos. Zij lieten de oranjerie bouwen, waar tegenwoordig het museum Terra Maris is gehuisvest.

Een volgende eigenaar was Jacques Phoenix Boddaert (1811-1885), rechter in Middelburg. Hij heeft veel onderhoud aan het kasteel gepleegd. In 1880 verkocht rechter Boddaert de buitenplaats aan zijn zuster P.P.C. De Bruyn-Boddaert (1814-1905). Zij gaf er een nieuwe bestemming aan en in 1899 werd Westhove een herstellingsoord. Haar dochter Wilhelmina Johanna de Bruyn (1842-1926) trouwde met W.A. graaf van Lynden (1836-1913), burgemeester van Koudekerke die veel hersteld heeft. Toen gravin van Lynden overleed werd het

kasteel omgezet in 'Stichting Herstellingsoord Westhove'. In 1936 werd M.A.J. barones van Till, directrice van de stichting..

In het kasteel en de bijbehorende koetshuizen is een StayOkay hostel gevestigd. De voormalige orangerie biedt onderdak aan museum Terra Maris. Hier is een replica neergezet van een middeleeuws motte-kasteel.

(Bron: Wikipedia)

Verlag Voorjaarsexcursie naar Kralingen:

De voorjaarsexcursie was op zaterdag 15 juni in Kralingen, Rotterdam. De ontvangst was geregeld bij de Golfclub Rotterdam, gelegen in het Kralingse Bos. Met of zonder handicap, kwamen de opgegeven leden binnendruppelen in het gereserveerde zaaltje. Na weer wat gezellig gekeuvel en de noodzakelijke koffie, heette onze voorzitter de aanwezigen welkom en bracht ons op de hoogte van wat de dag ons brengen zou. Als eerste nam stadsarcheoloog van Rotterdam, de heer Carmiggelt, ja hoor in de verte verwant aan, het woord. Hij liet door afbeeldingen en filmpjes, de middeleeuwse archeologie van de Maasstad de revue passeren.

Leuk was het om te weten dat vlakbij de Markthal, de fundamente van het verdwenen kasteel Bulgerstein zijn gevonden. Na spreker bedankt te hebben en van een uitgave van de stichting te hebben voorzien, was het lunchtijd en werd de inmiddels rijk voorziene voedseltafel eer aangedaan. Meerdere koude en warme gerechten vonden hun weg naar de hongerige magen. Het was weer uitstekend geregeld. Hierna spoedde een ieder zich naar hun vervoermiddel om naar de 's-Gravenweg te gaan.

Vanaf de Laan van Woudestein begonnen we de wandeling langs de overgebleven buitens, onder leiding van ons gewaardeerde medelid en redactiehoofd Robert Ligthelm. Voor hem was het een thuiswedstrijd aangezien hier zijn woonstee is.

Hij voerde ons langs de buitenplaatsen, sommige voorzien van een kwakel, de hoge voetgangersbrug over de voormalige vaart, die nu als sloot langs de buitens liep. Sommige huizen zien er, laten we zeggen, schilderachtig uit. Bij Kuyl's Fundatie mochten we het regentenhuis van binnen bewonderen. Deze Fundatie is na de oorlog verplaatst naar waar het zich nu bevind, waarbij het regentenhuis weder is opgebouwd. Hierna werden we prettig rondgeleid door de tuinen van 's Gravenhof en Buitenzorg door mevrouw en zonen Manhave, die zelf op Buitenzorg wonen. Deze tuinen zien er verzorgd uit en hebben een grote oppervlakte, zei het dat dit nog maar een fractie is van de vroegere grootte.

Dit gewandel bezorgde ons toch wel een dorstgevoel, ook aangezien het weer goed meewerkte, dus we gingen ter thee op een bijzondere plaats, n.l. de woning van Robert en Tom, waar we van harte werden uitgenodigd. Het gezelschap nam plaats in hun bibliotheek, waar de thee werd geschonken en er ontspon zich een gezellig gesprek.

Na de bewoners uitgebreid bedankt te hebben voor hun gastvrijheid, gingen we de wijk weer in voor de tweede wandeling. Deze voerde ons naar de oprijlaan van het slot Honingen. Nu is het een straat met villa's en herenhuizen, maar ineens links is een grote vijver en hier had dus het slot gestaan.

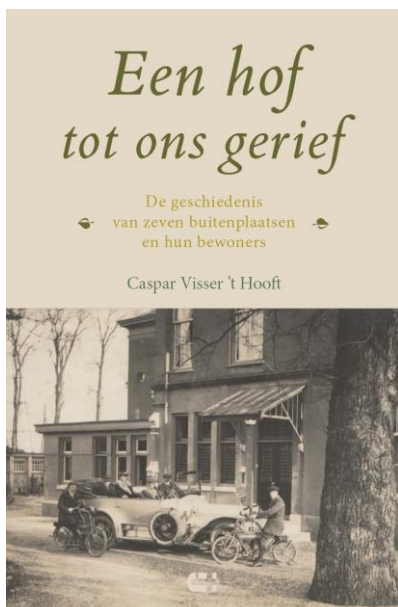
Over een brug gingen we verder langs een geboorte monument van Juliana richting de hoge dijk. Wat lagergelegen hadden we zicht op de Trompenburg waarachter het bekende Arboretum ligt. Wederom hadden we, door de steeds maar hogere temperatuur, dorstige kelen gekregen, dus begaven we ons beneden langs de dijk naar café Hoekzicht. We bevolkten het terras snel en het eerste rondje, van de club, werd snel tot ons genomen. Hierna volgden nog meerdere drankjes en kwamen we weer wat op temperatuur. Het bestuur rondde hier de excursie af. Robert werd zeer bedankt voor zijn inzet. Nu moest alleen nog de terugweg worden aangevangen, richting de auto's. Dit was nog een hele kneis, maar uiteindelijk was het weer een boeiende dag geworden. Tot ziens weer in het najaar voor de volgende bijeenkomst.

Hans Brandhorst

Nieuwe publicaties

Een hof tot ons gerief

In de 19e en het begin van de 20e eeuw woonden voorouders van de auteur in grote buitenhuizen. Deze huizen werden in de regel binnen de familie overgeërfd, er zijn veel verhalen aan verbonden. Op basis van oude brieven, foto's en geraadpleegde literatuur roept de auteur het leven in en om 7 buitenhuizen op. Veel aandacht zal worden besteed aan enkele markante personages: een kapitein die rond 1830 op Japan (Decima) voer, een burgemeester van Middelburg die het niet al te nauw nam met de zeden, een minder bekende schilder van de Haagse school, een wilskrachtige hofdame van Anna Paulowna, een gouverneur-generaal van Nederlands-Indië die een passie had voor orchideeën... De auteur schrijft verhalende geschiedenis.

Caspar Visser 't Hooft is auteur van oa. de romans Feniksbloem (2012), Waldenberg (2014) en Brandende kolen (2017). Ook heeft hij verhalen en novellen op zijn naam staan.

Het boek bevat 256 pagina's en is voor € 29,50 te koop. ISBN 978-90-8684-181-3

Te bestellen via uitgeverij-ijzer.nl.

Een kleyn paleis

In 1638 kocht Jacob Westerbaen een stuk grond in de duinen nabij Den Haag. Daarop bouwde hij tien jaar later een buitenhuis. Hij koesterde zijn afgelegen huis in het groen en noemde Ockenburgh zijn 'kleyn paleis'.

Het midden in de duinen gelegen Ockenburgh is een plek vol geschiedenis waar tal van belangwekkende archeologische vondsten zijn gedaan. En ook na Westerbaen liet de tijd zijn sporen duidelijk na. Tal

van aanzienlijke personen bewoonden het paleisje; zij richtten het buiten en het omliggende park naar de mode van de tijd in. In de twintigste eeuw, toen de stad oprukte en veel buitenhuizen werden afgebroken, kregen de door menigeen zo geliefde buitenplaats en zijn fraaie park nieuwe functies. In 2012, toen het buiten meer op een bouwval leek, blies een burgerinitiatief Ockenburgh nieuw leven in. Nu pronken huis en tuin weer als vanouds.

In dit rijk geïllustreerde boek beschrijven gerenommeerde auteurs de lotgevallen van buitenplaats Ockenburgh en omgeving in al zijn facetten. Het is een rijke geschiedenis van een bijzondere plek.

Auteur: Willem van der Ham. Het boek verschijnt op 1 november 2019, bevat 256 pagina's, is voor € 29,99 te koop. EAN: 9789462493346. Te bestellen via managementboek.nl.

Agenda

t/m 31 oktober 2019 - Expositie 'Aleida en Floris V, regentes en der keerlen god'

Vrouw Aleida had voogdij over Floris de Vijfde, later ook wel bekend als 'der keerlen god' tussen 1258 en 1266. Ze was ook van groot belang voor Schiedam, onder meer door het in 1275 stadsrechten te geven, marktrechten en zelfbestuur. Ze stichtte een kerk en een gasthuis. In een tentoonstelling schetst het gemeentearchief de man-vrouwverhouding van die tijd en de bijzondere band tussen Aleida en Floris V.

Locatie: Gemeentearchief Schiedam, Stadsrf 1, Schiedam.

9 november 2019 Excursie VKHZ naar Oostkapelle en Domburg

Gedurende deze excursie bezoeken wij de buitenplaatsen Ipenoord, Duinbeek, kasteel Westhove en de gereconstrueerde motte bij Terra Maris.

Voor meer informatie: Zie elders in deze nieuwsbrief.

12 oktober 2019 t/m 5 januari 2020 Op zoek naar ridders en kastelen: Speuren naar verdwenen kastelen in Noord-Holland

Archeologen gingen de laatste jaren op zoek naar verdwenen kastelen in Noord-Holland. Het resultaat van de zoektocht is vanaf 12 oktober te zien in de tentoonstelling 'Op zoek naar ridders en kastelen' in Huis van Hilde. Er zijn topstukken van vier kastelen

uit de buurt van Alkmaar en Heemskerk te bewonderen, waaronder een nooit eerder getoonde bronzen signaalhoorn uit Alkmaar, een zwaard uit Egmond en de sleutels van kasteel Oud Haerlem. De middeleeuwse kasteelheren, ridders en jonkvrouwen komen natuurlijk ook aan bod.

Locatie: Huis van Hilde, Westerplein 6, 1901 NA Castricum.

t/m 15 maart 2020 Buitenplaatsen in de Gouden Eeuw

Uitgebreide tentoonstelling over Buitenplaatsen in de Gouden Eeuw. In die tijd waren er meer dan honderd van deze lustoorden ten zuiden van 's-Gravenhage en Delft. Door de tentoonstelling ga je kennis maken met de buitenplaatsen en hun ontwikkelingen, de bewoners, hun gewoontes en hun levensstijl. De tentoonstelling vormt de basis waar drie fases van buitenplaatsen worden uitgelegd aan de hand van aansprekende voorbeelden.

Locatie: Westlands Museum, Middel Broekweg 154, Honselersdijk.

7 maart 2020 Vriendendag VKHZ

Onder voorbehoud.

K & B in het Nieuws

NKS haalt internationaal symposium naar Nederland

Op 2 oktober j.l. organiseerde de Nederlandse Kastelenstichting (NKS) de vijfde editie van het internationale Encounter symposium.

Onderzoekers van verschillende Europese universiteiten (o.a. University College Dublin, Uppsala University) deelden hun kennis op het gebied van buitenplaatsen. Het thema was The Country House and the City.

De hoge opkomst, internationale ontmoetingen en sfeervolle locatie, het Luther Museum Amsterdam, maakten het een geslaagd evenement.

Thema The Country House and the City

Kastelen en buitenplaatsen lagen historisch gezien altijd buiten de steden, op een enkele uitzondering na. Daardoor wordt de belangrijke relatie met de stad vaak vergeten. Op dit symposium stond juist die band centraal, tussen buitenplaatsen en de stad.

Natuurlijk was er de seizoensgebonden uittocht tussen stad en buitenverblijf, maar er zijn ook sociale, bestuurlijke en economische relaties tussen de stad, kasteel en buitenplaats. De sprekers gingen in op allerlei aspecten van de sterke banden die tussen stad en stedelingen en hun buitenplaatsen en kastelen bestonden.

Bron en foto: Persbericht NKS okt 19

Kasteel Nederhorst krijgt weer woonfunctie

Afgelopen 60 jaar heeft het Rijksmonument kasteel Nederhorst diverse bedrijven gehuisvest zoals de Toonderstudio's en verschillende ICT-bedrijven. De laatste jaren is gebleken dat deze functie moeilijk is voort te zetten gezien de huidige marktconforme eisen die deze functie stelt. De Harmine Wolters Stichting, eigenaar van kasteel Nederhorst, heeft diverse mogelijkheden bekeken en als nieuwe toekomst gekozen voor een woonfunctie. Deze is ook in lijn met de oorsprong van het vroeg 14^e-eeuwse kasteel Nederhorst.

In het huidige schetsontwerp voor het kasteel zijn appartementen tussen 40 en 115 m² opgenomen. De publieke toegankelijkheid van de kasteeltuin maar ook van het kasteel zelf zal worden gehandhaafd.

Bron: Persbericht Stadsherstel Amsterdam 29 aug '19

Eerste Nederlandse barbacane ontdekt bij kasteel

In Oudorp is de allereerste barbacane in Nederland ontdekt bij Kasteel De Middelburg. Een unieke vondst omdat dit nog nooit eerder in Nederland is voorgekomen. De aanwezigheid van de barbacane is vastgesteld door geofysisch onderzoek (o.a. met

een grondradar) en een hernieuwd historisch-archeologisch onderzoek.

Hoe deze barbacane er precies heeft uitgezien is nog onbekend, dit wordt nog verder onderzocht.

Barbacane

Een barbacane, vooral in Engeland en Frankrijk voorkomend, is een versterkte voorpoort die integraal onderdeel uitmaakt van de verdedigingsstructuur van een kasteel. In Nederland zijn wel eens barbacanes gevonden bij verdedigingswerken rondom een stad, maar bij een kasteel waren ze tot dusver onbekend.

Een voorbeeld van een intacte barbacane in Nederland is de Amsterdamse Poort in Haarlem, hier rond 1900

Bron: Nieuws Gemeente Alkmaar 17 juli 19 – Afb: Wikipedia

Stichting Vrienden van de Hollandse en Zeeuwse Kastelen en Buitenplaatsen

Het bestuur:

Voorzitter: Victor Salman – vz@vkhz.nl

Secretaris: Arthur Met – info@vkhz.nl

Penningmeester: Willem Donselaar pm@vkhz.nl

Vicevoorzitter / website:

Jurgen van der Kooij – webmaster@vkhz.nl

Redactie raad:

Dhr. R.J. Ligthelm – Alg. bestuurslid

Dhr. J. Koot – Dhr. T. Hermans

Dhr. J. v/d Kooij

Medewerkers:

Dhr. M. Fannee - Dhr. J.C. Brandhorst

Dhr. C. Schimmelpenninck van der Oije

Algemeen:

Mail adres: info@vkhz.nl

Website : www.kastelenhollandzeeland.nl.

Facebook: facebook.com/vkhzn1

Beheerder: Mw. M. Bultink

Excursie VKHZ 9 november 2019

Thema: “Buitenplaatsen in Oostkapelle en Westhove”

U wordt op zaterdag 9 november om 10.00 uur ontvangen in het restaurant van hotel Green White, voormalig buitenplaats Ipenoord, Noordweg 43, Oostkapelle.

Het programma:

- 10.00 uur – Ontvangst met koffie en Zeeuwse bolus in het restaurant van hotel Green White.
- 10.15 uur – Inleidend praatje over de buitenplaats Ipenoord door de eigenaren Annemiek en Jan van de Velde.
- 10.30 uur – Rondleiding Buitenplaats Ipenoord door de eigenaren Annemiek en Jan van de Velde.
- 11.30 uur – Rondleiding Buitenplaats Duinbeek door de eigenaar de heer Geuze.
- 13.00 uur – Lunch op kasteel Westhove.
- 14.00 uur – Introductie over kasteel Westhove door de heer Willemstein.
- 14.30 uur – Rondleiding kasteel Westhove door de heer Willemstein en de heer Roose.
- 15.15 uur – Rondleiding kasteelpark Westhove met een bezoek aan de gereconstrueerde motte in Museum voor natuur en landschap; Terra Maris, door de heer Willemstein en de heer Roose.
- 16.45 uur – Afsluitend drankje op kasteel Westhove.

Kosten voor deze Excursie bedragen € 35,-- voor begunstigers en € 40,-- voor een introducé.

Dit bedrag is inclusief lunch, koffie/thee en afsluitend drankje en toegangsprijzen.

Op vertoon van uw MJK. krijgt U € 6,50 retour voor uw toegang tot Terra Maris.

Let op: Opgave is geheel vrijwillig, eenmaal aangemeld is het niet meer vrijblijvend.

Mocht u zich alsnog afmelden dan zijn daar kosten aan verbonden. Tot drie dagen voor de excursie 50%, binnen 3 dagen geen restitutie i.v.m. gemaakte kosten.

Deelname geschiedt met eigen vervoer en geheel op eigen risico!

Inschrijfformulier:

Ik verklaar hierbij dat ik mijn bijdrage overgemaakt heb op IBAN NL87 RABO 0310 8937 71 t.n.v. Stichting Vrienden Kastelen Holland en Zeeland, onder vermelding van naam en Excursie Domburg.

Let op; max 25 deelnemers!

Let op! *Deelname is pas volledig bij ontvangst van betaling.*

Inschrijftermijn sluit op 2 november 2019.

Naam:

Adres:

Postcode :

Telefoon:

Woonplaats:

E-mail:

0 – Ik neem een introducé mee. Naam:

U kunt dit formulier opsturen naar: VKHZ p/a/ Zigzagoven 33, 3961 EC, Wijk bij Duurstede,
per E-mail naar: info@vkhz.nl;

of vul het aanmeldformulier op onze website in: www.kastelenhollandzeeland.nl.